

Granskning av Lärosätet och centret för FMT-metoden Funktionsinriktad Musikterapi enligt Hjelms NNA Approach Aktiebolags ansökan om tillstånd att utfärda högskoleexamen i Hjelms funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling

Uppdraget

Lärosätet och centret för FMT-metoden Funktionsinriktad Musikterapi enligt Hjelms NNA Approach Aktiebolag har den 13 september 2020 ansökt hos regeringen om tillstånd att utfärda högskoleexamen i Hjelms funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling.

Vi, lektor Ann-Sofie Paulander, Kungl. Musikhögskolan, psykologistuderande Zusanna Bjurenfalk, Karolinska Institutet, forskare och musikterapeut Alexandra Ullsten, Örebro universitet/Centralsjukhuset i Karlstad samt musikterapeut Rut Wallius, Socialförvaltningen i Botkyrka, har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

Bedömning

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen samt utifrån de krav som finns sammanställda i *Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen*. Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag*, Rapport 2016:15). Underlag för bedömningen har varit Lärosätet och centret för FMT-metoden Funktionsinriktad Musikterapi enligt Hjelms NNA Approach Aktiebolags ansökan om examenstillstånd samt intervjuer som genomfördes den 18 mars 2021. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med högskolans ledning och utbildningsledning, före detta studenter samt lärare. Vår bedömning redovisas i bilaga 1. Bedömningen sammanfattas i ett samlat omdöme med motivering.

Bedömargruppens preliminära yttrande har skickats till lärosätet på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var sex veckor. Det svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 2. Vi har tagit del av lärosätets svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

De sakkunnigas rekommendation

Vi föreslår att UKÄ till regeringen föreslår att inte ge Lärosätet och centret för FMT-metoden Funktionsinriktad Musikterapi enligt Hjelms NNA Approach Aktiebolag tillstånd att utfärda högskoleexamen i Hjelms funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling.

De sakkunniga
Ann-Sofie Paulander
Zusanna Bjurenfalk
Alexandra Ullsten
Rut Wallius

Bilaga 1

De sakkunnigas motiveringar

Lärosäte	Examenstillstånd	ID-nr
Lärosätet och centret för FMT-metoden Funktionsinriktad Musikterapi enligt Hjelms NNA Approach Aktiebolag	Hjelms funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling - högskoleexamen	A-2020-10-5017
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar Huvudområdet Omdöme: <i>Inte tillfredsställande</i> Motivering: <i>Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.</i> Ansökan gäller utbildning som leder till högskoleexamen med inriktning Hjelms Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling, 120 högskolepoäng (hp). Utbildningen innehåller ett självständigt arbete och anknyter i övrigt i examensordningens mål i styrdokumentet.</p> <p><i>Huvudområdet är inte definierat i relation till den vetenskapliga grunden.</i> Hjelms Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling (FMT) vilar på svag vetenskaplig grund eftersom metoden ännu endast utvärderats i enstaka tidigare forskningsstudier. Den vetenskapliga förankringen inom huvudområdet FMT utgörs idag av en begränsad mängd självständiga arbeten om FMT på kandidat- och magisternivå.</p> <p><i>Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har inte rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till huvudområdet.</i> Då en beskrivning av metoden som ingår som en väsentlig del i huvudområdet saknas finns inte underlag för att bedöma om utbildningens innehåll har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till huvudområdet. Utbildningens innehåll är dock tydligt professionsinriktat och uppvisar relativt god pedagogisk förankring.</p> <p><i>I ett rikstäckande perspektiv finns inte ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.</i> I ansökan saknas en omvärldsanalys och inga rekommendationer från Socialstyrelsen gällande FMT-metoden redovisas, vilket bedömargruppen anser är av vikt när det gäller en behandlingsmetod. Under intervjuerna med representanter för lärosätet framkom enligt bedömarna att det föreligger ett lokalt och anekdotiskt intresse för FMT-metoden i form av förfrågningar från presumtiva studenter samt från elevhälsa och skolvärld. Bedömargruppen menar att det allmänna intresset inte är tillräckligt tydligt påvisat för en högskoleexamen i metoden föreligger.</p>		
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar Personal (Lärarkompetens och lärarkapacitet) Omdöme: <i>Inte tillfredsställande</i> Motivering: <i>Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/ professionsrelaterade och pedagogiska) är inte adekvat och står inte i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.</i> Den vetenskapliga kompetensen hos lärarna vid Lärosätet och centret för FMT-metoden bygger inte</p>		

på forskningserfarenhet från det nämnda huvudområdet utan främst på forskning gällande angränsande områden som arbetsterapi, pedagogik och lingvistik. Bedömargruppen menar därför att lärosätet saknar vetenskaplig kompetens gällande huvudområdet.

Den professionsrelaterade kompetensen bygger inte på erfarenhet och kompetens inom det musikerapeutiska området, utan på lärarnas kompetens och erfarenhet av arbete med FMT-metoden. Därmed uppvisar lärosätet brister i fråga om professionsrelaterad kompetens enligt bedömargruppen.

När det gäller pedagogisk kompetens har två lärare erfarenhet av pedagogiskt arbete inom högskola/universitet, men nästan hälften av lärarna har i stället någon form av dokumenterad pedagogisk kompetens. Lärarnas sammantagna pedagogiska kompetens anses därför vara adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande.

På kort sikt måste lärarnas kunskap och kompetens om musikterapi breddas och fördjupas om huvudområdet/metoden FMT ska benämnas "musikterapi". På längre sikt måste lärarna ges möjligheter att utforska metoden så att den utvecklas och förändras i syfte att erhålla vetenskaplig evidens. Önskvärt är även att lärosätet strävar efter att öka kompetensen hos lärarna vad gäller erfarenhet av arbete inom högskole- universitetsområdet.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Utbildningsmiljön

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Det finns inte en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs inte så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Det framkommer under intervjuerna att metoden "Hjelms Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling" är upphovsrättsligt skyddad gällande skriftlig beskrivning av metoden. Dessutom är de så kallade "koderna", det vill säga de melodier som används i metoden skyddade av Hjelms familj. Detta innebär att upphovsmannen har rätt att bestämma över vilka som får tillgång till metodens innehåll. Bedömargruppen anser att detta faktum försvårar insyn från oberoende forskare och att utbildningen därmed inte kan anses utgöra en tillräckligt trygg vetenskaplig och professionsinriktad miljö.

Trots att FMT-metoden anges vara en musikerapeutisk metod, saknas vetenskapligt grundad litteratur om musikterapi samt lärar- och forskningskompetens i ämnet. Under intervjuerna framkommer att representanter för utbildningen anser att behov av kunskap och forskning i ämnet musikterapi inte föreligger, och det föreligger inte heller något behov av att utveckla FMT som metod då "grundprinciperna är ändamålsenliga" och fungerar bra. Detta innebär att nya forskningsrön inte på något sätt kan utveckla själva metoden, det vill säga huvudområdet.

Utöver detta har bedömargruppen funnit litteraturlistor som till övervägande del består av äldre titlar och få relevanta titlar inom specifika kursmoment. Bedömargruppen anser därför att utbildningsanordnaren inte visat att ett adekvat samband mellan forskning och utbildning föreligger. Bedömargruppen menar att det är en viktig del av högskolemässigheten att utbildningsanordnaren har god kännedom om kunskapsfronten inom området och att detta tydligt kopplas till utbildningsplan respektive kursplaner.

Datum
2021-09-14

Reg.nr
42-00483-20

Bedömningsområde: Förutsättningar

Resurser

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur.*

Infrastrukturen är väl beskriven, väl genomtänkt och utvecklad. Det finns tillgång till kurslitteratur genom lärosätets eget bibliotek, universitetsbiblioteken i de respektive städer där utbildningen genomförs samt e-resurser. För kommunikation mellan studenter och lärare används läroplattformen "Moodle" och för distansbedriven undervisning används plattformen "Zoom". Lärosätet har inte egna lokaler i någon av de fyra städer där undervisningen är planerad att bedrivas, men lärosätet har avtal med externa organisationer som ger tillgång till adekvata lokaler för undervisning.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt genom att de flesta lärarna har ett flertal funktioner i utbildningen.Handledning gällande examensarbete och praktik ges i god omfattning. Med tanke på det antal studenter som utbildningen avser utbilda och att utbildningen i hög grad bygger på en relativt omfattande praktik, innebär det dock ett stort hinder att studenterna själva i första hand måste anordna sina praktikplatser även om lärosätet bistår med kontakter kring detta vid behov. Under intervjuerna framkom också att det inte finns något tydligt behov av FMT-utbildade musikterapeuter vilket medför att det kan bli svårt för studenterna att ordna de praktikplatser som krävs för att de ska ges en chans att bli godkända i kurserna inom ramen för "Verksamhetsintegrerat lärande". Härmed föreligger en risk för att utbildningens kvalitet påverkas negativt med följd att studenternas utveckling påverkas. Trots detta anser bedömargruppen att utbildningsresurserna över lag är tillräckliga.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Omdöme: *Inte tillfredsställande*

Motivering:

Examen är reglerad och ryms inom examensordningen då utbildningen innehåller ett självständigt arbete och i övrigt anknyter till examensordningens mål i styrdokumentet.

Huvudområdet "Hjelms Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling" är inte definierat i relation till den vetenskapliga grunden då en definition av metoden som huvudområde/huvudämne saknas samtidigt som metoden uppvisar svag vetenskaplig grund då den inte utvärderats i någon forskningsstudie.

Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har inte rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till huvudområdet. Utbildningens innehåll gällande omfattning och avgränsning samt dess vetenskapliga grund i förhållande till huvudområdet är svårbedömt då en beskrivning av metoden som huvudområde/huvudämne saknas. Utbildningens innehåll är dock tydligt professionsinriktat och uppvisar relativt god pedagogisk förankring.

I ett rikstäckande perspektiv finns inte ett allmänt intresse av att examen får utfärdas, en omvärldsanalys saknas och inga rekommendationer från Socialstyrelsen redovisas. Ett lokalt och anekdotiskt intresse föreligger, enligt representanter för lärosätet.

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/ professionsrelaterade och pedagogiska) är inte adekvat och står inte i proportion till utbildningens volym, innehåll och

genomförande på kort och lång sikt. Den vetenskapliga kompetensen hos lärarna bygger inte på forskningserfarenhet från huvudområdet och den professionsrelaterade kompetensen bygger inte på erfarenhet och kompetens inom det musikerterapeutiska området. Nästan hälften av lärarna har någon form av dokumenterad pedagogisk kompetens men två har erfarenhet av pedagogiskt arbete inom högskola/universitet, lärarnas sammantagna antal anses dock vara adekvat och stå i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande.

Det finns inte en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs inte så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Metoden "Hjelms Funktionsinriktade musikerterapi och approach för naturlig utveckling" är upphovsrättsligt skyddad. Detta innebär att upphovsmannen har rätt att bestämma över vilka som får tillgång till metodens innehåll, ett faktum som försvårar insyn från oberoende forskare. Det framkommer även att det inte finns intresse för kunskap och forskning i musikerterapi eller att genom forskning utveckla själva FMT-metoden. Utöver detta består litteraturen till övervägande del av äldre titlar och få relevanta titlar inom specifika kursmoment medan vetenskapligt grundad litteratur samt lärar- och forskningskompetens i ämnet musikerterapi saknas. Utbildningsanordnaren har därmed inte visat att ett adekvat samband mellan forskning och utbildning föreligger.

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur, lärosätet har eget bibliotek, e-resurser, Moodle och Zoom används. Lärosätet har avtal med externa organisationer som ger tillgång till adekvata lokaler för undervisning.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten genom att de flesta lärarna har ett flertal funktioner.Handledning gällande examensarbete och praktik ges i god omfattning. Ett stort hinder är dock att studenterna måste anordna praktikplatser själva för att kunna genomföra kurserna i "Verksamhetsintegrerat lärande".

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Styrdokument (utbildningsplan och kursplaner)**

Omdöme: *Tillfredsställande*

Motivering: *Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen*

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen. Lärandemålen i utbildningsplanen är tydligt avstämde mot kursplanerna. Utbildningens progression visas också tydligt genom kursplanernas behörighetskrav. I det stora hela framgår hur undervisning, lärandematerial och examination sker. Undervisningen sker muntligt, skriftligt och praktiskt samt redovisas och examineras kontinuerligt genom muntliga, skriftliga och praktiska uppgifter.

Diskrepanser framträder mellan de nationella målen för högskoleexamen och de lokala mål som presenteras i utbildningsplan och kursplaner, vilket påverkar undervisningens innehåll. Det gäller främst värdegrundsfrågor, etiska frågor samt att undervisningen endast innehåller en metod, FMT, vilket går emot det nationella målet om att studenterna ska få kunskap om "några tillämpliga metoder inom området".

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Säkring av examensmålen**

Omdöme: *Inte tillfredsställande*

Motivering: *Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs inte att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas*

I högskolelag och högskoleförordning anges bland annat att studenter ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar samt utveckla förmåga att "självständigt urskilja, formulera och lösa problem inom huvudområdet för utbildningen". I föreliggande ansökan under lokala mål, anges att färdighet och förmåga ska visas genom utvärdering och kritisk granskning av resultat "av den stödjande verksamheten". Detta tolkar bedömargruppen som att utvärdering och kritisk granskning endast kan ske av de resultat som metodens terapeutiska behandlingar uppvisar, inte att studenterna ges möjlighet att formulera och lösa problem inom själva metoden "Funktionsinriktad Musikterapi enligt Hjelms NNA Approach". Under intervjuerna framkommer också att metoden inte kan förändras och att detta beror på att "grundprinciperna är ändamålsenliga". Studenterna måste därav följa och arbeta enligt metoden då det annars inte längre är frågan om "Hjelms approach". Bedömargruppen anser därför att studenterna inte uppmuntras att inta ett kritiskt granskande förhållningssätt gentemot den färdighet och bakomliggande teori de lär sig under utbildningens gång gällande "Hjelms Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling".

I de nationella målen ska "studenten visa kunskap om och ha förutsättningar för att hantera etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen". I de lokala målen samt i innehållet i utbildningsplan och kursplaner, finner bedömargruppen att etiska frågeställningar av vikt för en utbildning i en behandlande metod, saknas. Under intervjuerna hänvisas till dokument framtagna på 90-talet, det framkommer även att det idag saknas en organisation för etiska frågor för utbildade FMT-terapeuter.

I ansökan preciseras hur de olika målen i examensordningen ska säkerställas i de olika kursmomenten. Under kunskap och förmåga anges bland annat "att studenten ska visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen, inbegripet kännedom om områdets vetenskapliga grund och kunskap om några tillämpliga metoder inom området". Här menar bedömargruppen att ansökan beskriver hur studenten ska visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området men att brister i områdets vetenskapliga grund föreligger samt att tillräckliga exempel på andra tillämpliga metoder inom området musikterapi och särskilt inom området funktionsinriktad musikterapi, saknas.

När det gäller metodens värdegrund framkommer att den baseras på ett jämställdhetsperspektiv. Metodens värdegrund kopplas också ihop med metodens "perspektiv" i två kurser genom huvudämnets progression. Genom att tillgodogöra sig progressionen i det praktiska terapeutiska arbetet ska studenten erhålla kunskap om metodens värdegrund, värdegrunden är så att säga "inbyggd" i kursernas praktiska arbete. Hur en student ska kunna "visa kunskap och förståelse för huvudämnets värdegrund" enligt det lokala målet, blir här oklart.

När det gäller de nationella målen som rör värderingsförmåga och förhållningssätt anges att studenten ska "visa kunskap om och ha förutsättningar för att hantera etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen". Under de lokala målen följs inte frågan om etiska förhållningssätt upp, däremot finns etiska frågor berörda i några av kurserna: examensarbete med tillhörande forskningsmetodik samt under kurserna i tvåvetenskapliga ämnen. Litteratur i ämnet etik utgörs dock av en text från Vetenskapsrådet som rör forskningsetiska aspekter.

Bedömargruppen ställer sig också tveksam till det lokala målet att "studenten ska visa kunskap och förståelse... genom insikter i modern forskning som stöder Hjelms perspektiv på människan...". Bedömargruppen tolkar detta som att endast forskning som stöder metoden erbjuds studenterna, och att detta eventuellt kan förklara varför litteraturen uppvisar brister. Den kurslitteratur som rör själva metoden utgörs främst av Hjelms egna texter samt examens- och studentarbeten på icke-akademisk nivå. Vetenskaplig litteratur samt litteratur om musikupplevelse och musikterapi i bredare bemärkelse är till exempel bristfälligt.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Omdöme: *Inte tillfredsställande*

Motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv kommer inte att beaktas i utbildningens innehåll och utformning.*

I ansökan framkommer att utbildningsanordnaren avser att använda ett problembaserat förhållningssätt till frågan om jämställdhet, samt att arbetet kring jämställdhetsfrågor kommer att vara kompetenshöjande. Lärosätet har för avsikt att fortlöpande analysera problem och arbeta för jämställdhetsintegrering för att bidra till de jämställdhetspolitiska målen. Hur detta ska gå till är oklart trots att lärosätet har en samordnare för arbete med lika villkor och jämställdhet. I ansökan framhålls även att programmets huvudämne har ett jämlikhetsperspektiv i sin värdegrund eftersom Hjelms perspektiv och approach sätter fokus på människans möjligheter till utveckling oavsett ålder eller förutsättningar eller inställningen till individen i välfärdssamhället. Då en beskrivning av metodens värdegrund saknas, är det svårt att avgöra vad detta innebär. Arbetet med att motverka könsbundna studieval bland studenter sker enligt anordnaren genom att tilltala dem oavsett deras kön. Främst rör det sig här om att i och genom marknadsföring utmana normer och stereotyper. I utbildningens innehåll och litteratur finner således bedömargruppen att ett jämställdhetsperspektiv saknas då det ingenstans framkommer på vilka sätt arbetet ska bedrivas. Ett faktum är också att merparten av den litteratur som rör huvudämnet är skriven av en enda man. Beaktat att musikterapi som kunskapsområde, i en bredare bemärkelse, är rikt på såväl litteratur som forskning författad av kvinnor anser bedömargruppen därmed att jämställdhetsperspektivet brister.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat

Omdöme: *Inte tillfredsställande*

Motivering:

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen.

Lärandemålen i utbildningsplanen är tydligt avstämde mot kursplanerna. Utbildningens progression visas också tydligt genom kursplanernas behörighetskrav. I det stora hela framgår hur undervisning, lärandematerial och examination sker. Undervisningen sker muntligt, skriftligt och praktiskt samt redovisas och examineras kontinuerligt genom muntliga, skriftliga och praktiska uppgifter. Diskrepanser framträder dock mellan de nationella målen för högskoleexamen och de lokala mål som presenteras i utbildningsplan och kursplaner vilket påverkar undervisningens innehåll. Det gäller främst värdegrundsfrågor, etiska frågor samt att undervisningen innehåller en metod, FMT, vilket går emot det nationella målet om uppvisande av kunskap om "några tillämpliga metoder inom området".

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs inte att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas

I ansökan preciseras hur de olika målen i examensordningen ska säkerställas i de olika kursmomenten. Bister förekommer dock i områdets vetenskapliga grund, etiska frågeställningar av vikt för en behandlande metod samt tillräckliga exempel på andra tillämpliga metoder inom området musikterapi och särskilt då inom området funktionsinriktad musikterapi. Bedömargruppen anser också att studenterna inte uppmuntras att inta ett kritiskt granskande förhållningssätt gentemot den färdighet och bakomliggande teori de lär sig under utbildningens gång gällande "Hjelms Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling" vilket inte är i enlighet med högskolelag och högskoleförordning.

Ett jämställdhetsperspektiv kommer inte att beaktas i utbildningens innehåll och utformning.

Lärosätet har för avsikt att fortlöpande analysera problem och arbeta för jämställdhetsintegrering för att bidra till de jämställdhetspolitiska målen. Hur detta ska gå till är oklart trots att lärosätet har en samordnare för arbete med lika villkor och jämställdhet. Främst rör sig jämställdhetsarbetet om att i och genom marknadsföring utmana normer och stereotyper. I ansökan framhålls att programmets huvudämne har ett jämställdhetsperspektiv i sin värdegrund, men då en beskrivning av metodens värdegrund saknas, är det svårt att se vad detta innebär. Inga åtgärder presenteras för att väga upp det faktum att huvudområdet/huvudämnet är skapat av en man och bygger på litteratur författad av denna man.

Bedömningsområde: Arbetsliv och Samverkan

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Utbildningen är inte användbar och förbereder inte studenter för ett föränderligt arbetsliv. Relevant samverkan sker inte med det omgivande samhället.*

Det framkommer inte i ansökan på vilka sätt utbildningen ger beredskap att möta samhällliga förändringar i form av människors varierade behov av olika musikterapeutiska insatser. De studenter som genomgått utbildning i "Funktionsinriktad Musikterapi enligt Hjelms Approach" riskerar enligt bedömargruppen att ställas inför förväntningar och krav som de inte klarar av att uppfylla. Detta beror på att de genomgått en utbildning som bygger på en metod med oklar teoretisk grund och som utgår från en snäv och begränsad användning av musik samtidigt som den inte är föränderlig och påverkbar. Studenterna bedöms därför inte förberedas för ett föränderligt arbetsliv.

I ansökan anges att de undervisande lärarna har varit yrkesverksamma som terapeuter i Hjelms approach sedan lång tid tillbaka och därmed haft god kontakt med yrkeslivet. För programansvarig har i ansökan avsatts 20 % av tjänst för att fungera som koordinator för samverkan med yrkeslivet och det omgivande samhället. Det framkommer att nätverk för dem som utbildats i Hjelms metod ses som av vikt och att deltagande i Förbundet för Musikterapi i Sverige rekommenderas. Föreliggande ansökan har dock tagits fram i samarbete med de personer som idag är verksamma i utbildningsanordnarens regi. Inga övriga aktörer har varit inbjudna som till exempel utbildningsanordnare inom Funktionsinriktad musikterapi eller andra aktörer inom det musikterapeutiska området. Enligt bedömargruppen har därmed relevant samverkan inte skett under framtagande av föreliggande ansökan och det är därför tveksam på vilka sätt samverkan med ett omgivande samhälle ska kunna ske både på kort och på lång sikt.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Utbildningen verkar inte för att studenterna ska ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

För arbetet med att utveckla utbildningens genomförande finns strukturer för studentrepresentation på flera/alla nivåer vid lärosätet. Studentrepresentanter har rätt att delta i beslut i utbildningsnämnden, arbetet för likabehandling och jämställdhet och i studierådet. Vidare finns det möjlighet för studentrepresentanter att delta i samverkans-team med yrkeslivet. Klasserna ska ha studentrepresentanter som kursråd och alla studenter ska ges möjlighet till individuella resurssamtal. Löpande under utbildningen får studenterna fylla i kursvärderingar för utvärdering av utbildningen. Det finns flera stödfunktioner för studenterna som får tillgång till en skrivarverkstad och till individuell "coaching" avseende exempelvis studieteknik i samband med distansstudier. Genom ansökan framkom att studenter med särskilda behov har tillgång till extra stöd, både i form av individuell och grupprelaterat stöd, och möjligheter finns att anpassa examinationsformerna utifrån studenternas förutsättningar.

Trots ovanstående strukturer för studentinflytande och studentstöd anser bedömargruppen att utbildningen inte verkar för att studenterna ska kunna ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll. Detta eftersom utbildningen bygger på att lära ut en specifik, copyright-skyddad metod vilket gör det svårt för studenterna att påverka det metodiska innehållet i undervisningen.

Samlat omdöme

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: Bedömningsområdet *Förutsättningar* uppfylls ej på ett tillfredsställande sätt.

Examen är reglerad och ryms inom examensordningen då utbildningen innehåller ett självständigt arbete och i övrigt anknyter till examensordningens mål i styrdokumentet. Huvudområdet "Hjelms Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling" är dock inte definierat i relation till den vetenskapliga grunden då en definition av metoden som huvudområde/huvudämne saknas samtidigt som metoden uppvisar svag vetenskaplig grund. På vilka sätt utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar uppvisar rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till huvudområdet, är därför svårt att bedöma. Utbildningens innehåll är dock tydligt professionsinriktat och uppvisar relativt god pedagogisk förankring. Då en omvärldsanalys saknas och inga rekommendationer från Socialstyrelsen redovisas samt ett lokalt och anekdotiskt intresse föreligger enligt representanter för lärosätet, finns inte ett allmänt intresse av att examen utfärdas. Den vetenskapliga kompetensen hos lärarna bygger inte på forskningserfarenhet från huvudområdet, den professionsrelaterade kompetensen bygger inte på erfarenhet och kompetens inom det musikerapeutiska området samtidigt som två lärare har erfarenhet av pedagogiskt arbete inom högskola/universitet. Lärarnas antal anses dock vara adekvat och stå i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande. Vidare är metoden "Hjelms Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling" upphovsrättsligt skyddad vilket försvårar insyn från oberoende forskare. Det finns inte heller intresse från utbildningsanordnaren att genom forskning utveckla FMT-metoden. Utöver detta består litteraturen till övervägande del av äldre titlar och få relevanta titlar inom specifika kursmoment, medan vetenskapligt grundad litteratur samt lärar- och forskningskompetens i ämnet musikterapi saknas. Utbildningsanordnaren har därmed inte visat att utbildningen erbjuder studenterna en vetenskaplig och professionsinriktad miljö, och inte heller att ett nära samband mellan forskning och utbildning föreligger. Lärosätet erbjuder dock en stabil och ändamålsenlig infrastruktur med tillgång till adekvata lokaler för undervisning, eget bibliotek och användning av e-resurser. De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten genom att de

flesta lärarna har ett flertal funktioner.Handledning gällande examensarbete och praktik ges i god omfattning. Ett stort hinder är att studenterna måste anordna praktikplatser själva för att kunna genomföra kurserna i "Verksamhetsintegrerat lärande".

Motivering: Bedömningsområdet *Utformning, genomförande och resultat* uppfylls ej på ett tillfredställande sätt.

Lärandemålen i utbildningsplanen är tydligt avstämde mot kursplanerna och utbildningens progression visas tydligt genom kursplanernas behörighetskrav. I det stora hela framgår hur undervisning, lärandematerial och examination sker. Diskrepanser framträder dock mellan de nationella målen och de lokala målen som påverkar undervisningens innehåll. Det gäller främst värdegrundsfrågor, etiska frågor samt att undervisningen endast innehåller en metod, FMT, vilket går emot det nationella målet om uppvisande av kunskap om "några tillämpliga metoder inom området". Det står inte heller klart på vilka sätt studenterna uppmuntras att inta ett kritiskt granskande förhållningssätt gentemot "Hjelms Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling", något som inte är i enlighet med högskolelag och högskoleförordning. Lärosätet har för avsikt att fortlöpande analysera problem och arbeta för jämställdhetsintegrering för att bidra till de jämställdhetspolitiska målen. Hur detta ska gå till är oklart, då jämställdhetsarbetet främst rör sig om att i och genom marknadsföring utmana normer och stereotyper. Inga åtgärder presenteras för att väga upp det faktum att huvudområdet/huvudämnet är skapat av en man och bygger på litteratur författad av denna man.

Motivering: Bedömningsområdet *Arbetsliv och samverkan* och *Studentperspektiv* uppfylls ej på ett tillfredställande sätt.

Föreliggande ansökan har inte tagits fram i samverkan med det omgivande samhället såsom övriga aktörer inom FMT eller aktörer inom det musikterapeutiska området varför samverkan med det omgivande samhället inte kunnat påvisas. Tankar om framtida samverkan med det omgivande samhället framkommer inte heller. Användningen av musik och särskilt de specifika sätt musik används på i Hjelms approach baseras på en snäv och begränsad användning av musik på oklar teoretisk grund, metoden anses därmed inte föränderlig och anpassningsbar till människors varierade musikterapeutiska behov. Strukturer för studentinflytande och studentstöd presenteras, dock verkar inte utbildningsanordnaren för att studenterna ska kunna ta aktiv roll i arbetet med att utveckla metodens innehåll då utbildningen bygger på en specifik, upphovsrättsligt skyddad metod som gör det svårt för studenterna att påverka det metodiska innehållet i undervisningen. Att metoden inte är föränderlig och påverkbar, bedöms inte heller förbereda studenterna för ett föränderligt arbetsliv. Studenter som genomgått utbildningen riskerar därmed att ställas inför förväntningar och krav som de inte klarar av att uppfylla efter genomgången utbildning.

På sikt bör FMT-metoden utvärderas och beskrivas som huvudområde varvid ett arbete för vetenskaplig legitimitet kan inledas. När vetenskapligt förankrad grund för metoden uppnåtts bör den även kunna uppfylla kraven på ett huvudområde och sättas i relation till näraliggande metoder inom det musikterapeutiska området. Lärarnas kunskap och kompetens om ämnet musikterapi bör också breddas och fördjupas om metoden ska benämnas som "musikterapi". Utbildningsanordnaren bör därefter anpassa pedagogik och skapa plats i utbildningen så att nya forskningsrön som rör utveckling av metoden såväl som relevanta forskningsresultat inom det musikterapeutiska området utgör en självklar del av den högskolemässighet som måste präglade en utbildning. Det är därför av vikt att forskningsarbeten med andra professioner kommer till stånd, och att den kunskap och erfarenhet som kommer ur dessa bidrar till utveckling av utbildningens innehåll, det vill säga

utveckling av metoden. Då det här är frågan om en behandlingsmetod anser bedömargruppen att det även är av vikt att metodens värdegrund likväl som etiska frågor stäms av mot de nationella målen och även preciseras under de lokala målen och på så sätt förs in i kursplaner och undervisning. FMT enligt Hjelms NNA approach har utvecklats i en tid som historiskt ligger långt ifrån nutida forskning och kunskap vilket enligt bedömargruppen gör det extra viktigt och nödvändigt att studenterna ges tillgång till aktuell forskning för att själva kunna tillämpa denna inom ramen för sin framtida profession.

Sammanfattningsvis är bedömargruppens uppfattning att lärosätet inte på ett tillfredsställande sätt har visat att de uppfyller de krav som ställs i bedömningsområdena. Lärosätet uppvisar därmed inte de förutsättningar som krävs för att erbjuda högskoleexamen i Hjelms funktionsinriktade musikerterapi och approach för naturlig utveckling.

Bilaga 2

Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande

Universitetskanslersämbetets examenstillståndsprövningar

Delnings svar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte:

Yrkesexamen:

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i prövningen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

1. Bedömningsområde: Förutsättningar

Högskoleexamen			
(Eftersom ansökan avser examenstillstånd i ett helt nytt huvudämne / huvudområde i Sverige, föranleder det lärosätet att även ge vissa allmänna kommentarer utöver korrigeringar av faktafel.)			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	2	2	<p>Citat: ”Metoden Hjelms Funktionsinriktade musikerapi och approach för naturlig utveckling...” Korrigerig: Hjelms Funktionsinriktade musikerapi och approach för naturlig utveckling är inte enbart en metod. Däremot används en specifik metod i det praktiska arbetssättet inom Hjelms Funktionsinriktade musikerapi och approach för naturlig utveckling. (Se exempel på definitioner / beskrivningar i lärosätets ansökan s 7, stycke 3, rad 5; ”...hur FMT-metoden skapats <u>utifrån</u> Hjelms... approach... för att uppnå målbeskrivningen för Hjelms Funktionsinriktade musikerapi”, och även s 101, stycke 1, rad 2; stycke 2, rad 1-4.) Korrekt är att utelämna ordet ”Metoden” och i stället börja meningen med ”Hjelms...”.</p>
1	2	2-3	<p>Citat: ”...vilar på svag vetenskaplig grund eftersom metoden ännu inte utvärderats i någon forskningsstudie”. Korrigerig 1: Uttrycket ”inte... i någon” stämmer inte. Som framkommer i lärosätets ansökan s 15, stycke 1, rad 11 respektive s 98, sista tre raderna finns en forskningsstudie av Sundkvist-Stensman & Hjelm. (1998), Funktionsinriktad musikerapi för psykiskt långtidssjukskrivna. Socialmedicinsk tidskrift nr 8, 1998, s 457-461, vilken är sökbar som peer-reviewed vetenskaplig publikation i den vetenskapliga databasen SveMed. En annan studie, en forsknings- och utvecklingsrapport vid Psykiatriska kliniken FoU-enhet, Länssjukhuset Ryhov, av Bülow & Andersson (2000), nämns i lärosätets ansökan på s 98, första raden under moment 9. En pågående forskningsstudie, Functionally Oriented Music Therapy in Learning Disability, registrerad av WHO år 2020, omnämns på s 21, stycke 3, rad 1-4. Korrekt är att utelämna uttrycket ”inte...i någon”, och i stället ange ”ännu endast utvärderats i två tidigare forskningsstudier respektive i en pågående studie”. Korrigerig / kommentar 2: Bedömggruppen anger att den ”vilar på svag vetenskaplig grund” baserat på otillräckligt antal forskningsstudier. Lärosätet välkomnar och ser behovet av fler forskningsstudier. Dock vill lärosätet påpeka att ”vetenskaplig grund” också bedöms i ett flertal olika evidenssteg, särskilt när det gäller nya discipliner och arbetsfält. Det finns ett samband mellan nya ämnen och färre antal forskningsstudier. På grund av tidigare avsaknad av högskoleutbildning med examenstillstånd och dithörande forskningsmiljöer som underlättar för forskning, har forskningen inom FMT företrädesvis utgjorts av kvalitativa-, beskrivande och fallstudier. Men utifrån flera års dokumenterat evidensbaserat praktiskt arbete tas nu viktiga steg för att höja den vetenskapliga nivån på forskningsstudierna, där studien registrerad vid WHO, a</p>

			<p>Randomized Clinical Trial, är ett exempel. Som ansökan framhåller: Under flera decennier har exempelvis Östergötlands landsting och regioner haft avtal med två heltidsanställda FMT-terapeuter (se lärosätets ansökan s 62-65), och många kommuner och regioner över hela Sverige anlitar FMT-terapeuter för skilda målgrupper, och i Finland kan individer få FMT via Folkpensionsanstalten, FPA (se FPA:s standard för terapi i öppen vård, 2015, s 25) (se lärartabellerna i lärosätets ansökan för dessa uppgifter). Lärosätet erkänner dock att det hade varit förmånligare för bedömargruppen att ha fått del av ytterligare bilagor till ansökan som detaljerat kunnat beskriva det utbredda användandet av FMT i Sverige. Lärosätet tar med sig vikten av att bifoga ytterligare bekräftande bilagor inför framtida ansökningar.</p>
1	3	3	<p>Citat: <i>"Då en beskrivning av metoden som ingår som en väsentlig del i huvudområdet saknas finns inte underlag för..."</i> Kommentar: Lärosätet prioriterade att enbart följa UKÄ:s mall för ansökan avseende avsnitt och innehåll och att inte göra några andra tillägg. En beskrivning av sökt huvudområde finns inte med i UKÄ:s mall, sannolikt eftersom flertalet av de bedömarna som vanligen, år efter år, rekryteras av UKÄ är disputerade i ämnet som ansökan avser (att bifoga en grundläggande beskrivning av huvudområdet skulle därmed vara överflödigt, då disputerade bedömarna får anses vara experter i ämnet). Men eftersom ämnet för den här ansökan ännu inte innehar examenstillstånd för högskoleexamen, så kan det förstås inte heller finnas någon som disputerat i Hjelm's Funktionsinriktade musikerterapi och approach för naturlig utveckling. Eftersom den nuvarande bedömargruppen inte har disputerat, och inte heller har grundutbildning, i huvudämnet Hjelm's Funktionsinriktade musikerterapi och approach för naturlig utveckling, bekräftar härmed lärosätet att det skulle varit lämpligare att till viss del frångå mallen och infogat en mer omfattande beskrivning av både huvudämnet och av metoden inom huvudämnet – en beskrivning som finns tillgänglig att bifoga. Lärosätet tar med sig denna synpunkt inför framtida ansökningar.</p>
1	4	2	<p>Citat: <i>"I ansökan saknas en omvärldsanalys..."</i> Korrigerig / Kommentar: Lärosätet har i ansökan, på s 12-15, hänvisat till regeringens, Socialstyrelsens och Skolverkets beslut, uppdrag och mål, med anknytning till huvudämnet, som ett uttryck för det övergripande rikstäckande intresset av att en examen utfärdas. Däremot instämmer lärosätet i att en detaljerad omvärldsanalys inte har bifogats ansökan, utöver hänvisningen till de politiska nationella önskemålen. Lärosätet tar med sig detta för framtida ansökningar.</p>
1	4	4-5	<p>Citat: <i>"Under intervjuerna med representanter för lärosätet framkom enligt bedömarna att det föreligger ett lokalt och anekdotiskt intresse för FMT-metoden i form av förfrågningar från presumtiva studenter samt från elevhälsa och skolvärld."</i> Korrigerig: Lärosätet är förundrad över bedömargruppens ordval avseende uttrycket "anekdotiskt". Lärosätets representanter har omöjligen använt ett sådant uttryck under intervjuerna. Ett lärosäte, och dess representanter, skulle aldrig göra en ansökan om examenstillstånd om man enbart tänkte att utbildningen och intresset för utbildningen var anekdotiskt. Likaså torde både centrala elevhälsan, kommuner och</p>

			<p>regioner, som under decennier beställt, betalat för och uppskattat FMT över hela landet, bli ganska upprörda av att bedömargruppen anser att deras insatser endast utgör ”ett anekdotiskt intresse”. Lärosätet ser inte att intresset är enbart anekdotiskt, eftersom vi har en rikstäckande efterfrågan från olika huvudmän och yrkeskåren genomför ca 20.000 FMT-behandlingar per år. Det är dessutom högst logiskt att presumtiva studenter först gör förfrågningar och skaffar sig upplysningar innan man anmäler sig till en utbildning.</p>
--	--	--	--

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
2	1	1-4	<p>Citat: ”Den vetenskapliga kompetensen hos lärarna vid Lärosätet och centret för FMT-metoden bygger inte på forskningserfarenhet från det nämnda huvudområdet utan främst på forskning gällande angränsande områden som arbetsterapi, pedagogik och lingvistik. Bedömargruppen menar därför att lärosätet saknar vetenskaplig kompetens gällande huvudområdet”. Kommentar: Eftersom huvudämnet är ett helt nytt huvudämne inom högskolan, och eftersom examenstillstånd på grundnivå därför inte funnits tidigare, kan heller ingen forskningserfarenhet finnas i huvudämnet (en examen på grundnivå måste först finnas, innan forskarutbildning kan existera i det nya huvudämnet). Denna situation har alla nya ämnen varit med om historiskt sett. Som exempel kan nämnas hur den vetenskapliga disciplinen Arbetsterapi växte fram från en ringa begynnelse då den grundades år 1917 under inflytande av flera olika ämnesområden, där flera principer lånades från andra discipliner, vilket är något som stärker och berikar en yrkesdisciplins omfattning (Cara & MacRae, 2012). På liknande sätt grundades Hjelmns perspektiv och approach och dess primära metod år 1976, där Hjelm lånade teorier och principer från flera discipliner som han hade nära samverkan med. Mellan 1917 och 1930 definierade arbetsterapins grundare praktikens område och utvecklade stödteorier, och i början av 1930-talet hade utbildningsriktlinjer fastställts. Det går vanligen en ganska lång tid mellan grundläggandet av ett nytt ämne fram till dess omvandling till ett fullständigt utbildningsområde. (Cara & MacRae, 2012). Hjelm fastställde på liknande sätt utbildningsriktlinjer år 1987-1990 och Hjelm och hans närmaste medarbetare vidareutvecklade dessa samt utvecklade stödteorier och perspektiv som grund för huvudområdet under åren 1990-2000. Under 2010-talet har ytterligare steg tagits i processen fram emot ett fullständigt utbildningsområde. Lärosätets lärare har grundutbildning i huvudämnet, tillsammans med vetenskaplig kompetens respektive insikter i principer inom angränsande berikande huvudområden, vilket är i överensstämmelse med liknande nya utbildningars resa från nytt ämne fram till en ny vetenskaplig disciplin.</p>

2	2	1-4	Citat: <i>"Den professionsrelaterade kompetensen bygger inte på erfarenhet och kompetens inom det musikterapeutiska området, utan på lärarnas kompetens och erfarenhet av arbete med FMTmetoden"</i> . Korrigerig / kommentar: Ansökan avser examenstillstånd i ett nytt huvudämne, och därmed krävs kompetens och erfarenhet inom just det nya huvudämnet Hjelms Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling (inklusive kompetens och erfarenhet i metoden inom huvudämnet). Denna kompetens och erfarenhet har lärosätets lärare. Lärosätet noterar dock bedömagruppens särskiljande mellan "det musikterapeutiska området" kontra "FMT-metoden", där bedömagruppen alltså inte anser att kompetens inom FMT är kompetens inom det musikterapeutiska området.
2	4	1-2	Citat: <i>"...måste lärarnas kunskap och kompetens om musikterapi breddas och fördjupas om huvudområdet/metoden FMT ska benämnas 'musikterapi'."</i> Kommentar: Lärosätet noterar bedömagruppens kommentar, med koppling till huvudämnets eventuella hemvist eller icke hemvist.
2	4	2-3	Citat: <i>"På längre sikt måste lärarna ges möjligheter att utforska metoden så att den utvecklas och förändras i syfte att erhålla vetenskaplig evidens."</i> Kommentar: Syftet med att erhålla examenstillstånd är att just öppna större möjligheter för att forska på både huvudämnet och dess metod, och lärosätets lärare skulle vara prioriterade i att delta i framtida forskningsprojekt. Alla nya discipliner och ämnen och dithörande metoder genomgår forskning för utveckling av ämnet för ökning av vetenskaplig evidens, och detta välkomnar lärosätet. Ett viktigt led i denna process är att få till stånd en högskoleexamen på grundnivå.

Utbildningsmiljön			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
2	6	1-6	Citat: <i>"...upphovsrättsligt skyddad gällande skriftlig beskrivning av metoden. Dessutom är de så kallade "koderna", det vill säga de melodier som används i metoden skyddade av Hjelms familj. Detta innebär att upphovsmannen har rätt att bestämma över vilka som får tillgång till metodens innehåll. Bedömagruppen anser att detta faktum försvårar insyn från oberoende forskare och att utbildningen därmed inte kan anses utgöra en tillräckligt trygg vetenskaplig och professionsinriktad miljö"</i> . Korrigerig: All kurslitteratur och även alla melodier i Sverige har upphovsrättsligt skydd, copyright-skydd på försättsbladen, men däremot finns avtal mellan olika aktörer avseende copyright-skyddet, vilket likväl gäller forskare. Upphovsrättslagstiftningen är ett skydd men inget hinder för samarbeten. Dock finns flera andra exempel där särskilt "skydd" eller krav kan förekomma, exempelvis förmedlar läromedelsförlag enbart lärarhandledningar till de lärare som har ett lärarkonto hos dem och som arbetar som lärare på en arbetsplats – andra får inte tillåtelse att få tillgång till materialet. Likaså psykologtester lämnas inte ut till

			allmänheten utan tillhandahålls endast till legitimerade psykologer. Och vid Högskolan Väst upplyser läraren i kursen "Salutogenes – att förstå hälsans ursprung, 7,5 hp" om att det inte tillåts fri allmän tillgång till det internationellt välkända KASAM-formuläret, utan varje högskola (eller annan aktör) måste ansöka om tillstånd hos Aaron Antonovskys son Avisaj Antonovsky för att få använda det eller forska på det.
2	6	7	Citat: " <i>Trots att FMT-metoden anges vara en musikterapeutisk metod...</i> ". Kommentar: Redan på 1970-talet ansåg Hjelm att det fanns en tveksamhet kring valet av benämningen "musikterapi". Både då och nu har andra kallat FMT för en musikterapeutisk metod. På 2010-talet har representanter ur den aktuella bedömargruppen i skrift angett att FMT-metoden är en musikterapeutisk metod. Lärosätet välkomnar den genomlysning av frågan som härmed kommer upp i samband med innevarande ansökan.
2	6	7	Citat: " <i>...det föreligger inte heller något behov av att utveckla FMT som metod då 'grundprinciperna är ändamålsenliga' och fungerar bra. Detta innebär att nya forskningsrön inte på något sätt kan utveckla själva metoden, det vill säga huvudområdet..</i> ". Korrigerig: Lärosätet vill framhålla att lärosätets representanter respektive bedömargruppen sannolikt åsyftar helt olika saker. Det lärosätets representanter syftade på i intervjun var metoden som sådan såsom praktiskt verktyg, på samma sätt som en tandläkare använder en tandläkarborr för att laga karies. Tandläkarborren som sådan är ett relevant verktyg som är ändamålsenligt. Med nuvarande kunskapsunderlag anses en tandläkarborr vara ett kvarstående verktyg inom tandläkaryrket. Däremot kan borren säkerligen förfinas och utvecklas i takt med forskningen. På samma sätt menade lärosätets representanter att FMT-metoden såsom grundläggande verktyg är ändamålsenligt, men självfallet kan arbetssättet förfinas och utvecklas vilket också har skett under årens lopp och kan komma att ske ytterligare i takt med forskning inom huvudämnet.
2	8	1-5	Citat: " <i>...har bedömargruppen funnit litteraturlistor som till övervägande del består av äldre titlar och få relevanta titlar inom specifika kursmoment...</i> " Korrigerig: Av litteraturlistornas totalt 143 titlar (i den svenska utbildningen) är 113 titlar nyare än år 2010 (d v s närmare 80% av titlarna). Av de resterande 30 titlarna är ca 25 av dem nyare än år 2002. Samtliga dessa titlar med tvärvetenskapligt syfte används i dagsläget vid andra svenska högskolor. Samtliga titlar är specifikt utvalda för att uppnå syftet med respektive kursmoment, och titlarna har mycket hög relevans för huvudämnet, vilket de som är utbildade inom huvudämnet, Hjelm's Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling, också kan intyga.

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
3	2	5	Citat: "...innebär det dock ett stort hinder att studenterna själva måste anordna sina praktikplatser...". Korrigerig: Detta är ett faktafel. På s 111 i ansökan står följande; "Studenten ordnar praktikplats på egen hand när så är möjligt och lämpligt men annars bistår programansvarig för utbildningen med kontakter för detta" och på s 35; "Programansvariga genomför regelbundet VIL-träffar med kontaktpersoner på de arbetsplatser där studenten genomför VIL..."
3	2	6-10	Citat: "Under intervjuerna framkom också att det inte finns något tydligt behov av FMT utbildade musikerapeuter vilket medför att det kan bli svårt för studenterna att ordna de praktikplatser som krävs..." Korrigerig: Det är omöjligt att lärosätets representanter under intervjuerna skulle ha sagt att det inte finns något behov av FMT-utbildade musikerapeuter. Lärosätet skulle inte driva någon utbildning och inte heller ansöka om examenstillstånd om lärosätet inte såg något behov av utbildade FMT-terapeuter. Behovet av utbildade FMT-terapeuter kan tydligt ses i ansökan på s 11-15.

2. Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Styrdokument			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
4	5	3-4	Citat: "...samt att undervisningen endast innehåller en metod, FMT, vilket går emot det nationella målet om att studenterna ska få kunskap om "många tillämpliga metoder inom området". Kommentar: De övriga metoderna inom huvudämnet (förutom FMT-metoden) har legat på nästföljande examensnivåer, men lärosätet tar med sig bedömargruppens synpunkt och kommer därmed att tidigarelägga undervisningen i de andra metoderna även till högskoleexamensnivån för att på så sätt uppfylla det nationella målet på ett korrekt sätt.

Säkring av examensmålen			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
5	1	5	Citat: "Detta tolkar bedömargruppen som att utvärdering och kritisk granskning endast kan ske av de resultat som metodens terapeutiska behandlingar uppvisar, inte att studenterna ges möjlighet att formulera och lösa problem inom själva metoden..." Korrigerig: Hela metoden med dess tekniker och strategier handlar

			om att studenterna behöver lära sig att formulera och lösa problem avseende det löpande arbetssättet, långt innan ett eventuellt behandlingsresultat uppvisas (se exempelvis ansökan s 101 under moment 3).
5	1	10	Citat: <i>"Studenterna måste därav följa och arbeta enligt metoden då det annars inte längre är frågan om "Hjelms approach". Bedömargruppen anser därför att studenterna inte uppmuntras att inta ett kritiskt granskande förhållningssätt gentemot den färdighet och bakomliggande teori de lär sig under utbildningens gång gällande "Hjelms Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling".</i> Korrigerig: Illustrationen med tandläkarborren kan åter förklara vad som åsyftas – en tandläkare behöver använda en tandläkarborr för att laga karies då det annars inte kan handla om att tandläkaren "lagar karies". Tandläkaren, likväl som FMT-terapeuten, kan ändå inta ett kritiskt förhållningssätt gentemot färdigheterna och bakomliggande teorier och anpassa sitt hanterande av "borren" utifrån detta, men själva verktyget är fortfarande en tandläkarborr liksom FMT-metoden fortfarande är verktyget i händerna på FMT-terapeuten.
5	2	4-5	Citat: <i>"Under intervjuerna hänvisas till dokument framtagna på 90-talet, det framkommer även att det idag saknas en organisation för etiska frågor för utbildade FMT-terapeuter.."</i> Korrigerig: Hänvisningen till 90-talet avsåg visa att etiska frågor varit aktuella under lång tid, men betydde inte alls att det är inaktuellt eller har upphört. Den organisation som innehaft rollen att handha etiska frågor för utbildade FMT-terapeuter är RFD, den yrkesförening som ligger under samma nationella musikterapiförbund där flera av bedömargruppens representanter också ingår.
6	1	1-4	Citat: <i>"Bedömargruppen ställer sig också tveksam till det lokala målet att 'studenten ska visa kunskap och förståelse... genom insikter i modern forskning som stöder Hjelms perspektiv på människan...'. Bedömargruppen tolkar detta som att endast forskning som stöder metoden erbjuds studenterna, och att detta eventuellt kan förklara varför litteraturen uppvisar brister..."</i> Korrigerig: Hjelms har grundat både sitt perspektiv, sin approach och den praktiska metoden på människans naturliga utveckling utifrån forskningen om människan. Insikter och forskning om människans utveckling har vuxit, och studenterna måste självfallet få sig till del den aktuella forskningen om människan, inte något inaktuellt. Studenterna erbjuds helt enkelt forskning som är relevant för huvudämnet, såsom den ser ut i dagsläget. Uttrycket "som stöder Hjelms perspektiv", syftar på "som har samband med huvudområdet" eftersom Hjelms perspektiv för naturlig utveckling är huvudområdet (på efterföljande kandidatnivå). En utbildning måste fokusera på huvudområdet och inte på helt andra områden som inte alls ingår i utbildningen, likväl som att utbildningen måste grunda sig i forskning inom huvudområdet (här ingår perspektiv på människans utveckling).

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
6	1	13	Citat: "...merparten av den litteratur som rör huvudämnet är skriven av en enda man..." Kommentar: Ja, än så länge, eftersom huvudämnet Hjelms Funktionsinriktade musikerterapi och approach för naturlig utveckling är ett nytt huvudämne för examenstillstånd.

3. Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
7	1	4-5	Citat: "...en utbildning som bygger på en metod med oklar teoretisk grund..." Korrigering / kommentar: Som nämnts tidigare skulle det ha varit fördelaktigt ifall lärosätet hade bifogat en beskrivning av huvudämnet Hjelms Funktionsinriktade musikerterapi och approach för naturlig utveckling, eftersom bedömargruppen saknar utbildning i det huvudämnet. Möjligen skulle detta ha kunnat bidra till en ökad förståelse också av huvudämnets teoretiska grund.
7	1	3-4	Citat: "De studenter som genomgått utbildning i Funktionsinriktad Musikerterapi enligt Hjelms Approach riskerar enligt bedömargruppen att ställas inför förväntningar och krav som de inte klarar av att uppfylla. Detta beror på att de genomgått en utbildning som... utgår från en snäv och begränsad användning av musik..." Kommentar: Det stämmer att endast en snäv och begränsad användning av musik används i FMT-metoden. Lärosätet noterar bedömargruppens slutsats och välkomnar bedömargruppens genömsyn av huvudämnets icke-hemvist inom det musikerapeutiska fältet. Klargörandet från bedömargruppen att "en snäv och begränsad användning av musik" inte kan ingå i ett musikerapeutiskt arbetsliv eller i en musikerapeutisk verksamhet är tydligt. Med andra ord; bedömargruppen framhåller att en examen och ett yrkesliv inom det musikerapeutiska fältet kräver en bred och icke-begränsad användning av musik. Lärosätet, och Hjelms perspektiv för naturlig utveckling, framhåller att en snäv och elementär användning av endast ett begränsat antal melodisignaler kan vara ett verktyg för att påverka den neuromuskulära utvecklingen av människans grundfunktioner. Lärosätet tar med sig bedömargruppens klargörande av de särskiljande karaktäristika som gäller för den musikerapeutiska disciplinen.
7	2	5-	Citat: "Inga övriga aktörer har varit inbjudna som till exempel utbildningsanordnare inom Funktionsinriktad musikerterapi eller andra aktörer inom det musikerapeutiska området. Enligt bedömargruppen har därmed relevant

			<p><i>...samverkan inte skett under framtagande av föreliggande ansökan.”</i> Korrigerig: Det finns inga andra utbildningsanordnare i huvudämnet Hjelms Funktionsinriktade musikterapi och approach för naturlig utveckling, som skulle ha kunnat inbjudits till samverkan, varken i Sverige eller i Finland. Andra aktörer inom det musikterapeutiska området saknar kunskap och erfarenhet om huvudämnet och yrket som FMT-terapeut, vilket därmed omöjliggjort en samverkan med dem kring framtagandet av ansökan. Lärosätet tar dock med sig synpunkten om värdet av samverkan med övriga aktörer i framtagandet av en ansökan, och kommer att överväga lämpliga aktörer för framtida ansökningar.</p>
--	--	--	---

4. Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
8	2	2-4	<p>Citat: ”...anser bedömargruppen att utbildningen inte verkar för att studenterna ska kunna ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll. Detta eftersom utbildningen bygger på att lära ut en specifik, copyrightskyddad metod vilket gör det svårt för studenterna att påverka det metodiska innehållet i undervisningen”. Korrigerig: I svensk lagstiftning existerar ingen möjlighet till copyrightskydd för någon metod – en metod går inte att upphovsrättsskydda (något sådant har heller inte framkommit i lärosätets ansökan). Endast skrifter och musik berörs av upphovsrättslagen. Däremot förekommer olika praxis för ”skydd”, såsom tidigare nämnts inom läromedelsförlagens metodiska lärarhandledningar m fl exempel. Alla utbildningar i Sverige använder copyrightskyddat skriftligt material enligt olika avtal, och detta utgör inget hinder för studenterna att påverka innehållet i undervisningen. Studenternas möjligheter att ha en aktiv roll i att utveckla utbildningens innehåll sker på flera olika sätt enligt s 37 i ansökan.</p>